

รายงาน

ของ

คณะกรรมการการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน

วุฒิสภา

**พิจารณาศึกษารัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบ
รัฐธรรมนูญที่มีผลกระทบต่อ การเลือกตั้ง
และการบริหารราชการแผ่นดิน**

๘๖
10
7.3
342
2548

**สำนักกรรมการ ๒๓
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา**

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961151993

(สำเนา)

ที่ สว ๐๐๑๐/(ร ๑๙)

วุฒิสภา

อาคารสุขประพฤติ

ถนนประชาชื่น กทม. ๑๐๔๐๐

๑๔ มิถุนายน ๒๕๔๔

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษารัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่มีผลกระทบต่อ
การเลือกตั้งและการบริหารราชการแผ่นดิน

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานของคณะกรรมการ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๓๐ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เป็นพิเศษ วันอังคารที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ที่ประชุมได้ลงมติตั้งคณะกรรมการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชนเป็น คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะหนึ่ง มีหน้าที่กระทำกิจการหรือพิจารณาสอบสวนหรือ ศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา โดยคณะกรรมการได้พิจารณาศึกษารัฐธรรมนูญ และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่มีผลกระทบต่อเลือกตั้งและการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นายคำนวน ชโลปถัมภ์	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายระวี กิ่งคำวงศ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พันตำรวจเอก สุรพงศ์ ไผ่นวล	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายประสิทธิ์ ปทุมรักษ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายปรีชา ปิตานนท์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
๖. พลตำรวจเอก วิรุฬห์ พันแสน	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๗. นายเสรี สุวรรณภานนท์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๘. นายอุบล เอื้อศรี	รองเลขานุการคณะกรรมการ และรักษาการเลขานุการคณะกรรมการ
๙. นายบุญเลิศ ไพรินทร์	โฆษกคณะกรรมการ
๑๐. พลตำรวจโท ทวี ทิพย์รัตน์	

บัดนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษารัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ
ที่มีผลกระทบต่อ การเลือกตั้ง และการบริหารราชการแผ่นดิน และได้จัดทำรายงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว
จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอรายงานต่อที่ประชุมวุฒิสภาเพื่อประกอบการพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) ประสิทธิ์ ปทุมารักษ์

(นายประสิทธิ์ ปทุมารักษ์)

ประธานคณะกรรมการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน
วุฒิสภา

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวชลธิชา มีแสง)

ผู้อำนวยการกลุ่มงานคณะกรรมการ
การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน
สำนักกรรมการ ๒
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

โทร. ๐ ๒๕๓๑ ๙๑๘๖-๗

โทรสาร ๐ ๑๘๓๑ ๙๑๗๑

มาลี พิมพ์

ชลธิชา ทาน

๑๑. พลตำรวจโท ปรีชา ปฏิบัติสกรกิจ
๑๒. นายวิกรม อัยศิริ
๑๓. นายสนิท จันทรวงศ์
๑๔. นายลัก กอแสงเรือง
๑๕. นายสุนทร จินดาอินทร์

อนึ่ง เนื่องจาก นายคำนวน ชโลปถัมภ์ ประธานคณะกรรมการ และพลตำรวจเอก วิรุฬห์ พิณแสน ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ ได้ลาออกจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม และ ๑๗ มีนาคม ๒๕๔๘ ตามลำดับ ดังนั้น คณะกรรมการจึงได้มีมติเลือกและแต่งตั้งกรรมการให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในคณะกรรมการขึ้นใหม่ ดังนี้

๕. ที่ประชุมคณะกรรมการได้พิจารณาเลือกนายประสิทธิ์ ปทุมรักษ์ เป็นประธานคณะกรรมการ โดยมีผลตั้งแต่วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๔๘ เป็นต้นไป
๖. ที่ประชุมคณะกรรมการได้พิจารณาแต่งตั้ง นายคำนวน ชโลปถัมภ์ เป็นประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ โดยมีผลตั้งแต่วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๔๘ เป็นต้นไป
๗. ที่ประชุมคณะกรรมการได้พิจารณาแต่งตั้ง พลตำรวจเอก วิรุฬห์ พิณแสน เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการ โดยมีผลตั้งแต่วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๔๘ เป็นต้นไป
๘. ที่ประชุมคณะกรรมการได้พิจารณาแต่งตั้ง นายปรีชา ปิตานนท์ เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม โดยมีผลตั้งแต่วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๘ เป็นต้นไป

**รายงานการพิจารณาศึกษารัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ
ที่มีผลกระทบต่อการเลือกตั้ง และการบริหารราชการแผ่นดิน
ของ
คณะกรรมการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน วุฒิสภา**

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๓๐ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เป็นพิเศษ วันอังคารที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ที่ประชุมได้ลงมติตั้งคณะกรรมการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชนเป็น คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะหนึ่ง มีหน้าที่กระทำกิจการหรือพิจารณาสอบสวนหรือศึกษา เรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา โดยคณะกรรมการได้พิจารณาศึกษารัฐธรรมนูญและ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่มีผลกระทบต่อการเลือกตั้ง และการบริหารราชการแผ่นดิน

บัดนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงาน ผลการพิจารณาศึกษาต่อวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๘๙ และข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๙๐ ดังนี้

การดำเนินงานของคณะกรรมการ

คณะกรรมการได้ดำเนินการ ดังนี้

๑. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษารัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญที่มีผลกระทบต่อการเลือกตั้ง และการบริหารราชการแผ่นดิน ประกอบด้วย

๑.๑ พลตำรวจเอก วิรุฬห์ พันแสน	ประธานคณะอนุกรรมการ
๑.๒ พันตำรวจเอก สุรพงศ์ ไผ่นวล	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
๑.๓ นายประสิทธิ์ ปทุมรักษ์	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
๑.๔ พลตำรวจเอก ชาญ รัตนธรรม	อนุกรรมการ
๑.๕ นายวิชัย ธรรมชอบ	อนุกรรมการ
๑.๖ นายปพนวัชร มนต์วิทย์	อนุกรรมการ
๑.๗ นางสาวชลธิชา มีแสง	อนุกรรมการ
๑.๘ นายทวิชา หวังโกคา	เลขานุการคณะอนุกรรมการ
๑.๙ นายทศพล รัตนวิจิตร	ผู้ช่วยเลขานุการคณะอนุกรรมการ
๑.๑๐ นายวิฑูรย์ พันแสน	ผู้ช่วยเลขานุการคณะอนุกรรมการ

๒. ในการดำเนินการพิจารณาศึกษาของคณะอนุกรรมการ คณะอนุกรรมการได้ พิจารณาศึกษาข้อมูลจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ กฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕

๓. พิจารณาข้อมูลเพิ่มเติมจากการจัดสัมมนาทางวิชาการเพื่อระดมความคิดเห็นจากบุคคลในหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เรื่อง ปัญหาการเลือกตั้งและแนวทางการแก้ไข เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๗

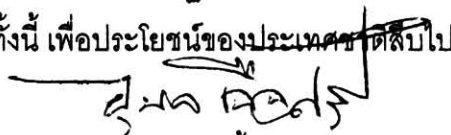
๔. บุคคลที่คณะกรรมการได้เชิญมาให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง และแสดงความคิดเห็น คือ นายอุตร ตันติสุนทร สมาชิกวุฒิสภา

ผลการพิจารณาศึกษา

คณะกรรมการขอเสนอรายงานตามที่คณะกรรมการพิจารณาศึกษา รัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่มีผลกระทบต่อ การเลือกตั้ง และการบริหารราชการแผ่นดิน ได้พิจารณาศึกษา โดยแยกการพิจารณาศึกษาเป็นดังนี้

๑. พิจารณาศึกษาองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง
๒. พิจารณาศึกษาขอบเขตการควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น
๓. พิจารณาศึกษาปัญหาในการควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้ง
๔. พิจารณาศึกษาปัญหาที่มีผลกระทบต่อ การเลือกตั้ง และการบริหารราชการแผ่นดิน และแนวทางแก้ไข

คณะกรรมการได้พิจารณารายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการพิจารณาศึกษา รัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่มีผลกระทบต่อ การเลือกตั้ง และการบริหารราชการแผ่นดินอย่างละเอียดรอบคอบแล้ว และมีมติเห็นชอบกับรายงานดังกล่าว โดยถือเป็นรายงานการพิจารณาศึกษาและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ดังมีรายละเอียดตามท้ายรายงานนี้ เพื่อเสนอให้วุฒิสภาได้โปรดพิจารณา และหากวุฒิสภาให้ความเห็นชอบด้วยกับผลการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการแล้วขอได้โปรดแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาดำเนินการตามที่เห็นสมควรต่อไป ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติสืบไป

(นายอุบล เอื้อศรี)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน
รักษาการเลขาธิการคณะกรรมการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน

ส่วนที่ ๑

พิจารณาศึกษาองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ความเป็นมาและองค์ประกอบของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ประชาธิปไตย คือ ระบบการปกครองโดยตนเองของประชาชนที่ถือมติปวงชนเป็นใหญ่ หรือถือเสียงข้างมากเป็นสำคัญ แต่ก็ให้ความคุ้มครองต่อเสียงข้างน้อย ปวงชนสามารถแสดงมติโดยการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติ และสามารถแสดงออกซึ่งความคิดเห็นผ่านทางสื่อและทางกิจกรรมต่าง ๆ

การเลือกตั้ง คือ การเลือกบุคคลเพื่อเป็นตัวแทนตนไปทำหน้าที่ต่าง ๆ เช่น หน้าที่ออกกฎหมายหรือข้อบัญญัติท้องถิ่น ฯลฯ ประชาธิปไตยกับการเลือกตั้งมีความสัมพันธ์กัน ไม่มีประชาธิปไตยที่ไม่มีการเลือกตั้ง และคุณภาพของการเลือกตั้งส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของการปกครองในระบบประชาธิปไตย

คุณภาพของการเลือกตั้งขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ที่สำคัญคือความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง คุณภาพของผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมือง และประสิทธิภาพของการบริหารจัดการเลือกตั้ง

นับตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอยู่ภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นต้นมานั้น ประเทศไทยมีการเลือกตั้งครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๔๗๖ มีกระทรวงมหาดไทยเป็นองค์กรจัดการการเลือกตั้งตั้งแต่ครั้งแรกจนถึงครั้งที่ ๒๑ แต่ในการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๓ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๔ การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ และการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ มีคณะกรรมการการเลือกตั้ง (คณะกรรมการการเลือกตั้ง) เป็นองค์กรจัดการการเลือกตั้ง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้บัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งอยู่ในหมวด ๖ รัฐสภา ส่วนที่ ๔ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑

คณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกอบด้วยประธานกรรมการคนหนึ่งและกรรมการอื่นอีกสี่คน รวมเป็น ๕ คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาจากผู้ซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ โดยมีประธานวุฒิสภาลงนามสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้ง กรรมการการเลือกตั้งมีวาระการดำรงตำแหน่ง ๗ ปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

อำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

มาตรา ๑๔๔ คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งการออกเสียงประชามติ ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และเป็นนายทะเบียนพรรคการเมือง

มาตรา ๑๔๕ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ออกประกาศกำหนดการทั้งหลายอันจำเป็นแก่การปฏิบัติตามกฎหมายตามมาตรา ๑๔๔ วรรคสอง

(๒) มีคำสั่งให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ปฏิบัติการทั้งหลายอันจำเป็นตามกฎหมายมาตรา ๑๔๔ วรรคสอง

(๓) สืบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามกฎหมายตามมาตรา ๑๔๔ วรรคสอง

(๔) สั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือออกเสียงประชามติใหม่ในหน่วยเลือกใดหน่วยเลือกตั้งหนึ่งหรือทุกหน่วยเลือกตั้ง เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติในหน่วยเลือกตั้งนั้น ๆ มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

(๕) ประกาศผลการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ

(๖) ดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ด้วยคำ ตลอดจนขอให้ศาล พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการเพื่อประโยชน์แห่งการปฏิบัติหน้าที่ การสืบสวน สอบสวน หรือวินิจฉัยชี้ขาด

คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจแต่งตั้งบุคคล คณะบุคคล หรือผู้แทนองค์การเอกชน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมาย

อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

มาตรา ๑๐ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ควบคุมและดำเนินการจัด หรือจัดให้มีการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

(๒) ออกประกาศกำหนดการทั้งหลายอันจำเป็นแก่การปฏิบัติตามกฎหมายรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๓) มีคำสั่งให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐปฏิบัติการทั้งหลายอันจำเป็นตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๔) ออกข้อกำหนดเป็นแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ได้รับแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติ

(๕) ดำเนินการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งที่ใช้วิธีการแบ่งเขตเลือกตั้ง และจัดให้มีบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(๗) สืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ หรือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๘) สั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือออกเสียงประชามติใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใดหน่วยเลือกตั้งหนึ่งหรือทุกหน่วยเลือกตั้ง หรือสั่งให้มีการนับคะแนนใหม่เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติในหน่วยเลือกตั้งนั้น ๆ มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีพิจารณาที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

(๘) ประกาศผลการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติ

(๙) ดำเนินการหรือประสานกับหน่วยราชการ ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือสนับสนุนองค์การเอกชนในการให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๑๐) จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี และข้อสังเกตเสนอต่อรัฐสภา

(๑๑) ดำเนินการอื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญอื่น หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๑๑ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด บุคคล คณะบุคคลหรือผู้แทนองค์การเอกชน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายได้ ฯลฯ

มาตรา ๑๒ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตามมาตรา ๑๑ ให้มีจำนวนจังหวัดละไม่เกินสิบเอ็ดคน ประกอบด้วยบุคคลซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้ง โดยวิธีการสรรหา ฯลฯ จากผู้มีภูมิลำเนาในจังหวัดนั้นเป็นหลัก

กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ ได้บัญญัติ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหน่วยงานของรัฐ มีฐานะเป็นนิติบุคคลและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยมีประธานกรรมการการเลือกตั้ง เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดและมาตรา ๒๖ ได้บัญญัติให้ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกิจการทั่วไปของคณะกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมือง และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมือง ศึกษาและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมือง

(๒) ศึกษาและสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเลือกตั้ง การออกเสียงประชามติ และการพัฒนาพรรคการเมือง

(๓) เผยแพร่วิชาการและให้ความรู้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๔) รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติ ผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในการเลือกตั้ง หรือเกี่ยวกับการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง หรือเกี่ยวกับการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ผู้เลือกตั้ง พรรคการเมือง หรือบุคคลอื่นใด เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

ส่วนที่ ๒

พิจารณาศึกษาขอบเขตการควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น

การควบคุมและจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘
สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๕๐๐ คน โดยเป็นสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบ
บัญชีรายชื่อจำนวน ๑๐๐ คน และสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน ๔๐๐ คน
การเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกบัญชีรายชื่อ
ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้น โดยให้เลือกบัญชีรายชื่อใดบัญชีรายชื่อหนึ่งเพียงบัญชีเดียว
และให้ถือเขตประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง ส่วนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้ง
แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้เขตละหนึ่งคน
อายุของสภาผู้แทนราษฎรมีกำหนดคราวละ ๔ ปีนับแต่วันเลือกตั้ง (มาตรา ๑๑๔) เมื่อ
อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง พระมหากษัตริย์จะได้ทรงตราพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งต้องกำหนดวันเลือกตั้งภายใน ๔๕ วันนับแต่วันที่
อายุสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง และวันเลือกตั้งต้องกำหนดเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร (มาตรา
๑๑๕)

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป พระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖
บัญญัติให้คณะกรรมการเลือกตั้งจัดให้มีการเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้

(๑) การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการลงคะแนน
เลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นรายบุคคลตามการแบ่งเขตเลือกตั้งที่กำหนดเขตละ ๑ คน

(๒) การเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ซึ่งเป็นการลงคะแนนเลือกบัญชี
รายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้น โดยเลือกจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใดพรรค
การเมืองหนึ่งเพียงพรรคการเมืองเดียว และใช้เขตประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง

กล่าวโดยสรุปแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องควบคุมและจัดให้มีการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ๑๐๐ คน และการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนแบบแบ่งเขต
เลือกตั้ง ๔๐๐ คน จำนวน ๕๐๐ เขต โดยมีหน่วยเลือกตั้งประมาณ ๘๐,๐๐๐ หน่วย

การควบคุมและจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๒๑ วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎรเลือกตั้ง จำนวน ๒๐๐ คน การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ให้ใช้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง (มาตรา ๑๒๒) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นได้หนึ่งคน ในกรณีที่จังหวัดใดมีสมาชิกวุฒิสภาได้มากกว่าหนึ่งคน ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้คะแนนสูงสุดเรียงตามลำดับจนครบจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่จะพึงมีได้ในจังหวัดนั้น เป็นผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา

อายุของวุฒิสภามีกำหนดคราวละ ๖ ปีนับแต่วันเลือกตั้ง (มาตรา ๑๓๐) เมื่ออายุของวุฒิสภาสิ้นสุดลง พระมหากษัตริย์จะได้ทรงตราพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งต้องกำหนดวันเลือกตั้งภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่อายุของวุฒิสภาสิ้นสุดลง และวันเลือกตั้งต้องกำหนดเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร (มาตรา ๑๓๑)

เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาแล้ว พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๘๖ บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาใน ราชอาณาจักรานุเบกษา ซึ่งต้องกำหนดให้มีการเริ่มรับสมัครไม่เกินห้าวันนับจากวันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาใช้บังคับและต้องกำหนดวันรับสมัครไม่น้อยกว่าห้าวัน การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาให้ใช้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งคนหนึ่งมีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง ผู้สมัครเป็นสมาชิกวุฒิสภาในจังหวัดที่ตนมีสิทธิลงคะแนนได้เพียงคนเดียว (มาตรา ๘๘) จังหวัดใดมีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาได้หนึ่งคน ให้ผู้สมัครที่ได้รับคะแนนมากที่สุดเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง จังหวัดใดมีจำนวนสมาชิกวุฒิสภาได้มากกว่าหนึ่งคน ให้ผู้สมัครซึ่งได้คะแนนมากที่สุดตามลำดับลงมาตามจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่จังหวัดนั้นจะพึงมีเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง

กล่าวโดยสรุปแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องควบคุมและจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาจำนวน ๒๐๐ คน จำนวน ๗๖ เขต หน่วยเลือกตั้งประมาณ ๘๐,๐๐๐ หน่วย

การควบคุมและจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๒๗ (๙) กำหนดเวลาที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะเริ่มควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งต้องไม่เกิน ๑๐ ปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งพระราชบัญญัติ

ดังกล่าวได้เปลี่ยนแปลงหลักการจากการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบที่ต่างมีกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งท้องถิ่นเป็นของตนเองมาเป็นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบใช้กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นฉบับเดียวกัน และเปลี่ยนแปลงหรือถ่ายโอนอำนาจในกาควบคุมหรือดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นจากกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงมหาดไทย ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอ มาเป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ควบคุมและดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม (มาตรา ๑๐๕) และให้หัวหน้าพนักงานส่วน ท้องถิ่น ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดเทศบาล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดกรุงเทพมหานคร และปลัดเมืองพัทยา เข้ามามีบทบาทในการเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ

(๑) ให้หัวหน้าพนักงานปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในฐานะผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ

(๒) มีบทบาทในฐานะเป็นหนึ่งในคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง (มาตรา ๑๙)

ทั้งนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจมอบหมายให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ดำเนินการควบคุมดูแลการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และคณะกรรมการการเลือกตั้งจะแต่งตั้งบุคคลอื่นเพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยก็ได้ (มาตรา ๑๐๖)

ในปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย

๑. กรุงเทพมหานคร ๑ แห่ง ต้องเลือกตั้ง ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ๑ คน และสมาชิกสภากรุงเทพมหานครประมาณ ๖๐ คน

๒. เมืองพัทยา ๑ แห่ง ต้องเลือกตั้ง นายกเมืองพัทยา ๑ คน และสมาชิกประมาณ ๒๕ คน

๓. องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๗๕ แห่ง ต้องเลือกตั้ง นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ๗๕ คน และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดประมาณ ๒,๒๓๒ คน

๔. เทศบาลประมาณ ๑,๑๓๖ แห่ง ต้องเลือกตั้ง นายกเทศมนตรี ประมาณ ๑,๑๓๖ คน และสมาชิกสภาเทศบาลประมาณ ๑๔,๒๖๒ คน

๕. องค์การบริหารส่วนตำบลประมาณ ๖,๗๔๐ แห่ง ต้องเลือกตั้ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลประมาณ ๖,๗๔๐ คน และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลประมาณ ๑๓๔,๖๑๔ คน

กล่าวโดยสรุปแล้วคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องควบคุมและดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๗,๙๕๓ แห่ง โดยเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นประมาณ ๗,๙๕๓ คน และสมาชิกสภาท้องถิ่นประมาณ ๑๓๘,๓๙๒ คน

สรุปแล้วคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องรับผิดชอบควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้

- (๑) ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๕๐๐ คน
- (๒) ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาจำนวน ๒๐๐ คน
- (๓) ควบคุมและดำเนินการจัดการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นจำนวนประมาณ ๗,๙๕๓ คน
- (๔) ควบคุมและดำเนินการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น จำนวนประมาณ

๑๓๘,๓๙๒ คน

การลงคะแนนเลือกตั้งสำหรับผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอยู่นอกเขตเลือกตั้ง

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอยู่นอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน หรือมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งเป็นเวลาน้อยกว่า ๙๐ วันนับถึงวันเลือกตั้ง หรือมีถิ่นที่อยู่นอกราชอาณาจักร ย่อมมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาบัญญัติ (มาตรา ๑๐๕ วรรคสอง) ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้บัญญัติเกี่ยวกับการใช้สิทธิเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอยู่นอกเขตเลือกตั้งในส่วนที่ ๙ ว่าด้วยการลงคะแนนเลือกตั้งสำหรับผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอยู่นอกเขตเลือกตั้ง มาตรา ๗๙ ถึงมาตรา ๘๕ โดยกำหนดการใช้สิทธิเลือกตั้งกรณีผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนในเขตเลือกตั้งเป็นเวลาน้อยกว่า ๙๐ วันถึงวันเลือกตั้ง (มาตรา ๘๐) กรณีผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้รับคำสั่งจากทางราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่นอกเขตเลือกตั้ง (มาตรา ๘๑) กรณีผู้มีสิทธิเลือกตั้งอยู่นอกเขตจังหวัดอื่นนอกจังหวัดที่ตนมีชื่อในทะเบียนบ้าน (มาตรา ๘๑/๑) กรณีทหารประจำการ ทหารกองประจำการ ตำรวจ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน หรือข้าราชการ ซึ่งได้รับคำสั่งจากทางราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยหรือเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยของประเทศนอกที่ตั้งปกติ (มาตรา ๘๒) กรณีผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งมีถิ่นที่อยู่นอกราชอาณาจักร (มาตรา ๘๓) การจัดการเลือกตั้งในต่างประเทศ (มาตรา ๘๔) และในมาตรา ๘๕ บัญญัติว่า การออกเสียงลงคะแนนตามส่วนที่ ๙ นี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจดำเนินการล่วงหน้าเพื่อนำบัตรเลือกตั้งมานับรวมในวันเลือกตั้งได้ ฯลฯ

ส่วนที่ ๓

พิจารณาศึกษาปัญหาในการควบคุมและดำเนินการหรือจัดให้มีการเลือกตั้ง

ในการควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ สืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามกฎหมายฯ สั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใดหน่วยเลือกตั้งหนึ่งหรือทุกหน่วยเลือกตั้ง เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้น ๆ มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องดำเนินการสืบสวนสอบสวนหาข้อเท็จจริงโดยพลันเมื่อมีกรณีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมืองซึ่งมีสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดเขตเลือกตั้งหนึ่ง คัดค้านว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือกรณีปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อว่ก่อนได้รับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ใด ได้กระทำการใด ๆ โดยไม่สุจริต เพื่อให้ตนเองได้รับเลือกตั้ง หรือได้รับเลือกตั้งมาโดยไม่สุจริตโดยผลของการที่บุคคลหรือพรรคการเมืองใดได้กระทำลงไป อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ฯลฯ และเมื่อดำเนินการเสร็จแล้วต้องพิจารณา วินิจฉัยโดยพลัน ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้บัญญัติรายละเอียดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและ กำหนดรายละเอียดในการพิจารณาดำเนินการไว้ด้วย

ในการควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาที่เป็น การเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๓ คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องจัดการเลือกตั้งและสั่งให้เลือกตั้งใหม่รวม ๕ ครั้ง ครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๓ เป็นเวลาเกือบ ๕ เดือน จึงได้สมาชิกวุฒิสภาครบ ๒๐๐ คน และสามารถเปิดประชุมวุฒิสภาและปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญได้ หลังจากนั้น ยังต้องดำเนินการเลือกตั้งอีกหลายครั้งเนื่องจากมีกรณีการร้องคัดค้านการเลือกตั้ง กรณีสมาชิกวุฒิสภา ลาออก และกรณีสมาชิกวุฒิสภาถึงแก่กรรม

การดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็น การเลือกตั้งทั่วไป มาตรา ๗/๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓ บัญญัติว่า การดำเนินการเลือกตั้ง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไป คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วันนับแต่วันเลือกตั้ง ประกอบกับมาตรา ๑๕๙ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ บัญญัติว่า ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้มีการเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อให้สมาชิกได้มาประชุมเป็นครั้งแรก ในการควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๔ การเลือกตั้งครั้งแรกคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศผลการเลือกตั้งทั้งแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อจำนวน ๔๓๘ คน และต้องทำการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่เป็นครั้งที่ ๒ ในวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๔๔ จึงได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบ ๕๐๐ คน และสามารถเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อให้สมาชิกมาประชุมเป็นครั้งแรกภายใน ๓๐ วันนับแต่วันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ตามมาตรา ๑๕๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หลังจากนั้นคณะกรรมการการเลือกตั้งได้จัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกหลายครั้งเนื่องจากมีกรณีการร้องคัดค้านการเลือกตั้ง และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถึงแก่กรรม

สำหรับการควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ คณะกรรมการการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งไม่ครบจำนวนและมีการเลือกตั้งใหม่บางเขต จนได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบ ๕๐๐ คน และสามารถเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อให้สมาชิกมาประชุมเป็นครั้งแรกภายใน ๓๐ วันนับแต่วันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๓ - ๒๕๔๖ คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ให้ใบเหลืองแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง ๙๕ ราย และให้แก่สมาชิกวุฒิสภาหลังประกาศผลการเลือกตั้ง ๑๐ ราย และให้ใบเหลืองแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง ๕๔ ราย ให้ใบแดง ๑๓ ราย และให้ใบเหลืองแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหลังประกาศผลการเลือกตั้ง ๒๐ ราย ให้ใบแดง ๒ ราย

การลงคะแนนล่วงหน้า

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาแต่ละครั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งจะอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๔๕ (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และมาตรา ๑๐ (๒) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกอบกับมาตรา ๘๑ มาตรา ๘๑/๑ มาตรา ๘๑/๒ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓ กำหนดลงคะแนนล่วงหน้า

ณ ที่เลือกตั้งกลางในเขตเลือกตั้ง และวันที่ลงคะแนนล่วงหน้า ณ ที่เลือกตั้งกลางนอกเขตจังหวัด ซึ่งตามมาตรา ๘๓ จะกำหนดวันลงคะแนนล่วงหน้าประมาณ ๗ วันก่อนวันเลือกตั้ง

การเลือกตั้งนอกราชอาณาจักร

ตามมาตรา ๘๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดซึ่งมีถิ่นที่อยู่นอกราชอาณาจักร มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง ณ ประเทศที่ตนมีถิ่นที่อยู่ในวันเลือกตั้ง ต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๘๓ โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓ ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งมีถิ่นที่อยู่นอกราชอาณาจักรมีสิทธิขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง ณ ประเทศซึ่งตนมีถิ่นที่อยู่เฉพาะในการเลือกตั้งที่เป็นการเลือกตั้งทั่วไปอันมิใช่เป็นการเลือกตั้งใหม่

ในการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาที่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๓ มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน ๒๖,๐๕๘ คน กำหนดวันลงคะแนนล่วงหน้าระหว่างวันที่ ๑๖-๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ มีผู้มาใช้สิทธิจำนวน ๑๐,๓๐๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๕๓ ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และมีการใช้สิทธิในการเลือกตั้งใหม่อีก ๕ ครั้ง รวมเป็น ๖ ครั้ง ค่าใช้จ่ายจำนวน ๒๙ ล้านบาท เท่ากับร้อยละ ๑.๒๓ ของค่าจัดการเลือกตั้งทั่วประเทศ และในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๔ มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน ๔๐,๖๗๐ คน กำหนดวันลงคะแนนเลือกตั้งระหว่างวันที่ ๓๐-๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๓ มีผู้มาใช้สิทธิจำนวน ๑๔,๕๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๗๐ ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ค่าใช้จ่ายจำนวน ๒๓ ล้านบาท เท่ากับร้อยละ ๐.๙๘ ของค่าจัดการเลือกตั้งทั่วประเทศ

การควบคุมการดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ทำการควบคุมและดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งได้แก่ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล นายกเทศมนตรี สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งรวมกันแล้วมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประมาณ ๗,๙๕๓ องค์กร

จำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นจำนวนประมาณ ๑๔๖,๓๔๕ คน ปรากฏข้อเท็จจริงว่า การเลือกตั้งในองค์กรปกครองท้องถิ่นแห่งหนึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้ง ภายใน ๓๐ วันไป มีผู้คัดค้าน ต่อมาคณะกรรมการการเลือกตั้งได้เพิกถอนผู้ได้รับการเลือกตั้งบางคน ผู้ที่ได้รับ ผลกระทบได้ร้องเรียนคัดค้านคำวินิจฉัย คณะกรรมการการเลือกตั้งได้วินิจฉัยให้นับคะแนนใหม่บางหน่วย เลือกตั้ง หลังจากนั้นคณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติให้เลือกตั้งใหม่ การเลือกตั้งในองค์กรปกครองท้องถิ่น หลายแห่ง คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่หลายครั้ง การประกาศผลการเลือกตั้งล่าช้า บางแห่งใช้เวลาหลายเดือนจึงได้สมาชิกครบถ้วน

ส่วนที่ ๔
ปัญหาที่มีผลกระทบต่อ การเลือกตั้ง และการบริหารราชการแผ่นดิน
และแนวทางแก้ไข

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ คณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นผู้ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้น ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการแจ้งเหตุ หรือการแจ้งเบาะแส หรือการร้องเรียนของประชาชน หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือจากการคัดค้านการเลือกตั้ง การสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้ง การเพิกถอนสิทธิของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ต้องกระทำอย่างละเอียดรอบคอบโดยบุคคลที่มีความรู้ความชำนาญซึ่งมีอยู่อย่างจำกัดและต้องใช้เวลาในการดำเนินการ ประกอบการที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง มีอำนาจ สั่งให้มีการนับคะแนนใหม่หรือสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใดหน่วยเลือกตั้งหนึ่งหรือทุกหน่วยเลือกตั้ง เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้น ๆ มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม จึงทำให้มีการเลือกตั้งหลายรอบ และบ่อยครั้งผู้สมัครที่ได้รับประโยชน์จากการกระทำอันไม่สุจริตที่เป็นเหตุให้มีการเลือกตั้งใหม่ก็ได้รับคะแนนสูงสุดอีกในการเลือกตั้งรอบใหม่ และถูกเพิกถอนสิทธิ แล้วก็ ทำการเลือกตั้งใหม่ ทำให้การประกาศผลการเลือกตั้งเป็นไปอย่างล่าช้า โดยเฉพาะกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นไม่ได้กำหนดเงื่อนไขระยะเวลาว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องประกาศผลการเลือกตั้งภายในระยะเวลาเท่าใด และในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาที่เป็น การเลือกตั้งทั่วไปคณะกรรมการการเลือกตั้งได้จัดให้มีการลงคะแนนล่วงหน้าก่อนวันเลือกตั้งสำหรับผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอยู่นอกเขตเลือกตั้ง หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีถิ่นที่อยู่นอกราชอาณาจักร ตามมาตรา ๑๐๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

คณะอนุกรรมการฯ ได้พิจารณาศึกษาข้อกฎหมายประกอบกับข้อเท็จจริงจากการชี้แจงของผู้เกี่ยวข้องและเอกสารประกอบการชี้แจงแล้วเห็นว่าปัญหาที่มีผลกระทบต่อ การเลือกตั้ง และการบริหารราชการแผ่นดิน ดังต่อไปนี้

๑. ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งก่อนและหลังประกาศผลการเลือกตั้ง
๒. ปัญหาเกี่ยวกับการล่าช้าในการประกาศผลการเลือกตั้ง

๓. ปัญหาการลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งทั้งในประเทศและนอกราชอาณาจักร

๔. ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการฯ มีเหตุผลดังนี้

๑. ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งก่อนและหลังประกาศผลการเลือกตั้ง

เหตุผลเนื่องจากผู้ที่ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง (มาตรา ๑๐๖ (๔) และเป็นบุคคลต้องห้ามมิให้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา (มาตรา ๑๐๙ (๓) และมาตรา ๑๒๖ (๔) อันเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหลังประกาศผลการเลือกตั้งทำให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนหรือสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลง (มาตรา ๑๑๘ (๕) และมาตรา ๑๓๓ (๕)) ต้องทำการเลือกตั้งใหม่ ประกอบกับ คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการในเรื่องนี้เกือบจะเบ็ดเสร็จโดยจัดการเลือกตั้ง สืบสวน สอบสวน และวินิจฉัยเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเอง และไม่สามารถตรวจสอบได้ ทำให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องไม่มั่นใจว่าการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมหรือไม่

๒. ปัญหาเกี่ยวกับความล่าช้าในการประกาศผลการเลือกตั้ง

เหตุผลเนื่องจากรัฐธรรมนูญและกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการเลือกตั้ง มีอำนาจสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และมีอำนาจสั่งให้นับคะแนนใหม่ หรือสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใดหน่วยเลือกตั้งหนึ่งหรือทุกหน่วยเลือกตั้ง แม้กฎหมายจะบัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงโดยพลันและต้องพิจารณาวินิจฉัยสั่งการโดยพลัน คณะกรรมการการเลือกตั้งก็ไม่สามารถดำเนินให้แล้วเสร็จภายในเวลาอันสมควร เนื่องจากปริมาณงานและปัญหาเกี่ยวกับการเลือกตั้งมีมาก จำเป็นต้องใช้เวลาและทรัพยากรในการดำเนินการเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ทำให้การประกาศผลการเลือกตั้งล่าช้า จึงมีผลกระทบต่อ การเลือกตั้ง และการประกาศผลการเลือกตั้งล่าช้าทำให้ไม่ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นครบจำนวน สภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภาไม่อาจดำเนินการประชุมเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้ ในกรณีที่เป็น การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นสภาท้องถิ่นนั้น ๆ ก็ไม่อาจดำเนินการประชุมเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติ

ของกฎหมายได้ รวมทั้งการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นการประกาศผลล่าช้าทำให้เกิดช่องว่างในการบริหาร องค์กรปกครองท้องถิ่นนั้น ความล่าช้าในการประกาศผลการเลือกตั้งต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น จึงมีผลกระทบต่อการบริหารราชการแผ่นดิน

๓. ปัญหาการลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งทั้งในประเทศและนอกราชอาณาจักร

เหตุผลทบทวนญัตติมาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓ ที่บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอยู่นอกเขตเลือกตั้ง ซึ่งรวมทั้งผู้มีถิ่นที่อยู่นอกราชอาณาจักรออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งล่วงหน้าเพื่อนำบัตรเลือกตั้งมานับรวมในวันเลือกตั้ง อาจจะขัดกับรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๑๕ และมาตรา ๑๓๑ ซึ่งบัญญัติว่าวันเลือกตั้งนั้นต้องกำหนดเป็นวันเดียวกันที่วราชอาณาจักร ประกอบกับในวันลงคะแนนล่วงหน้าไม่สามารถนำบทบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งบางฐานความผิด เช่น ความผิดเกี่ยวกับรับขนส่งคนไปลงคะแนน การขาย จำหน่าย จ่ายแจก หรือจัดเลี้ยงสุรา มาดำเนินการทางอาญากับผู้กระทำการดังกล่าวได้ ส่วนการดำเนินการให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีถิ่นที่อยู่นอกราชอาณาจักรใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนนอกราชอาณาจักรที่ผ่านมามีผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งน้อย ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเลือกตั้งสูงเมื่อเทียบค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเลือกตั้งทั่วประเทศ

๔. ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

เหตุผลเนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งมีปริมาณงานมาก คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่สามารถบริหารจัดการเลือกให้เสร็จสิ้นภายในเวลาอันสมควร แม้รัฐธรรมนูญ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งจะบัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจแต่งตั้งบุคคล คณะบุคคล หรือผู้แทนองค์การเอกชน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมายก็ตาม คณะกรรมการการเลือกตั้งยังคงจัดการเลือกตั้งเองทั้งหมด การประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นล่าช้า ทำให้มีผลกระทบต่อเลือกตั้ง และการบริหารราชการแผ่นดิน

คณะกรรมการการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน วุฒิสภา ได้จัดให้มีการสัมมนาเมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ เพื่อรับฟังความคิดเห็นของบุคคลในวงการต่าง ๆ เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ และกฎหมายที่มีผลกระทบต่อ การเลือกตั้ง และการบริหารราชการแผ่นดิน ว่ามี ปัญหาและอุปสรรคอย่างไร และแนวทางแก้ไขอย่างไร ผลการสัมมนาสรุปได้ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งก่อนและหลังประกาศผลการเลือกตั้ง

สรุปผลการสัมมนาของกลุ่มที่ ๑

(๑) คณะกรรมการการเลือกตั้ง ไม่ควรมีอำนาจที่จะให้ใบเหลืองใบแดง แต่ประกาศ รับรองผลการเลือกตั้งได้ ตามมาตรา ๑๔๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ โดยคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นผู้ที่มีอำนาจบริหารจัดการเท่านั้น

(๒) หากจะให้ใบเหลือง ใบแดง ได้ แยกออกเป็น

๒.๑ ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้ง ออกใบเหลือง ใบแดงได้

๒.๒ หลังประกาศผลการเลือกตั้งต้องนำคดีไปสู่ศาลซึ่งอาจจะเป็นศาลยุติธรรม หรือศาลเลือกตั้ง

(๓) กรณีนำคดีสู่ศาล ควรกำหนดวิธีการพิจารณาคดีเกี่ยวกับการเลือกตั้งเป็นกรณีพิเศษ ให้มีความรวดเร็วและรวดเร็ว ซึ่งอาจจะกำหนดระยะเวลาไว้

ข้อสรุปของคณะอนุกรรมการ

คณะอนุกรรมการเห็นด้วยกับผลสรุปการสัมมนากลุ่มที่ ๑

ข้อเสนอแนะของคณะอนุกรรมการ

๑. ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจให้ใบเหลือง ใบแดงได้ โดยเห็นว่าการกระทำดังกล่าวเป็นเรื่องการบริหารจัดการ ซึ่งมาตรา ๑๔๕ ของรัฐธรรมนูญ ได้บัญญัติให้ทำได้

๒. หลังจากประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของศาลในการวินิจฉัย ชี้ขาด แต่ทั้งนี้ให้กำหนดกระบวนการพิจารณาโดยเร็ว ดังนี้

๒.๑ ให้ร้องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภายใน ๓๐ วัน โดยให้คณะกรรมการ การเลือกตั้งวินิจฉัยว่ามีมูลหรือไม่ หากมีมูลให้ส่งศาลยุติธรรมเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

๒.๒ นอกจากปฏิบัติตามข้อ ๒.๑ แล้ว คู่กรณีสามารถไปฟ้องต่อศาลได้เอง ภายใน ๓๐ วัน

๒.๓ ให้กำหนดวิธีการพิจารณาให้รวดเร็วภายใน ๙๐ วัน

กลุ่มที่ ๒ ปัญหาความล่าช้าในการประกาศผลการเลือกตั้ง

สรุปผลการสัมมนาของกลุ่มที่ ๒

๑ คณะกรรมการการเลือกตั้งนำมาตรา ๑๔๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ไปใช้ไม่ครบ

๒ คณะกรรมการการเลือกตั้งใช้อำนาจจัดเลือกตั้ง สอบสวน และวินิจฉัยเองเท่ากับ คณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นผู้ตั้งนายกรัฐมนตรี ตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

ข้อสรุปของคณะอนุกรรมการ

๑. ให้ยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตั้งเรื่อง ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการนำมูลคดีส่งศาลทุกเรื่องที่เกิดจากการเลือกตั้งส่งมา (อัยการไม่มีอำนาจสั่งไม่ฟ้อง)

๒. ศาลยุติธรรมเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด (ศาลที่มีเขตอำนาจในท้องที่เลือกตั้ง)แต่ให้แก้ไข กฎหมายในส่วนของการกระทำความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่เป็นความผิดทางแพ่งให้เป็นความผิด ทางอาญาทั้งหมด และเป็นคดีที่ไม่สามารถยอมความได้

๓. กำหนดกรอบเวลาเพื่อให้ศาลตั้งองค์คณะพิจารณาแบบต่อเนื่องให้เสร็จภายใน.....วัน

๔. ใช้กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยผู้มีส่วนได้เสียยื่นคำร้อง ให้คณะกรรมการ การเลือกตั้งเสนออัยการหรือยื่นต่ออัยการเพื่อนำมูลคดีส่งศาล

๕. การเลือกตั้งท้องถิ่น กรณียังไม่มีผลการประกาศผลการเลือกตั้งทั้งหมด ให้มีการ ประชุมสภาท้องถิ่นได้ทันที เป็นการชั่วคราว โดยยังไม่มีทางเลือกประธานสภาฯ เพื่อให้ดำเนินการ บริหารงานชั่วคราวได้ โดยกำหนดเงื่อนไขว่าถ้ามีสมาชิกจำนวน ๒ ใน ๓ หรือ ๓ ใน ๔ สามารถ ดำเนินการเปิดประชุมสภาชั่วคราวได้

๖. กฎหมายกำหนดให้เพิกถอนการประกาศรับรองผลได้ภายใน ๑ ปี ซึ่งทำให้ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ต้องสอบสวนเมื่อมีผู้ร้อง ควรแก้กำหนดเวลา ๑ ปี ให้สั้นลง

๗. เสนอให้รัฐบาลหรือองค์กรตั้งหน่วยงานอิสระสาธารณะในการให้ความรู้แก่คน ในท้องถิ่น เพื่อเปลี่ยนค่านิยมในการที่ต้องให้นักการเมืองส่งพวงรีดช่วยงานต่าง ๆ

หมายเหตุ คณะอนุกรรมการเห็นด้วยกับกลุ่มที่ ๒ โดยให้นำสรุปการสัมมนาของกลุ่มที่ ๒ และข้อเสนอแนะของอนุกรรมการที่ได้เสนอเพิ่มเติมในกลุ่มที่ ๑ มาใช้โดยอนุโลม

ข้อเสนอแนะของคณะอนุกรรมการ

๑. ให้ยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภายใน ๓๐ วัน โดยให้คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยว่ามีมูลหรือไม่ หากมีมูลให้ส่งศาลยุติธรรมเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด
๒. นอกจากปฏิบัติตามข้อ ๑ แล้ว คู่กรณีสามารถไปฟ้องต่อศาลได้เอง ภายใน ๓๐ วัน
๓. ให้กำหนดวิธีการพิจารณาให้รวดเร็วภายใน ๙๐ วัน
๔. การตั้งหน่วยงานอิสระสาธารณะที่จะให้ความรู้แก่คนในท้องถิ่น เสนอให้เป็นหน่วยงานท้องถิ่น เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ
๕. ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง พิจารณาแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป

กลุ่มที่ ๓ ปัญหาเกี่ยวกับการลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง

สรุปผลการสัมมนาของกลุ่มที่ ๓

๑. **ข้อกฎหมาย** การลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งทั้งในประเทศและนอกราชอาณาจักรที่ประชุมมีมติเป็นเอกฉันท์ว่า การลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งทั้งในและนอกราชอาณาจักรน่าจะขัดต่อกฎหมาย ซึ่งมีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๑๑๕ เมื่ออายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง พระมหากษัตริย์จะได้ทรงตราพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งต้องกำหนดวันเลือกตั้งภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่อายุสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง และวันเลือกตั้งนั้นต้องกำหนดเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร

มาตรา ๑๓๑ เมื่ออายุของวุฒิสภาสิ้นสุดลง พระมหากษัตริย์จะได้ทรงตราพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งต้องกำหนดวันเลือกตั้งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่อายุของวุฒิสภาสิ้นสุดลง และวันเลือกตั้งต้องกำหนดเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๔ "วันเลือกตั้ง" หมายความว่า เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นแล้วแต่กรณี

**พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑**

มาตรา ๕๒ ในวันเลือกตั้งให้เปิดการลงคะแนนตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา
๑๕.๐๐ นาฬิกา

ในส่วนที่ ๙ ของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ตั้งแต่มาตรา ๘๐, มาตรา ๘๑,
มาตรา ๘๑/๑, มาตรา ๘๑/๒, มาตรา ๘๒, มาตรา ๘๓, มาตรา ๘๔, มาตรา ๘๔/๑ และมาตรา ๘๕
ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับวันเลือกตั้ง

จากกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องได้กล่าวไว้ข้างต้นจะเห็นว่า

๑. วันเลือกตั้งต้องเป็นวันที่ประกาศในพระราชกฤษฎีกาเท่านั้น
๒. วันเลือกตั้งต้องกำหนดเป็นวันเดียวกันทั่วประเทศ
๓. ในวันเลือกตั้งให้เปิดการลงคะแนนตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐-๑๕.๐๐ นาฬิกา
ดังนั้นการให้มีการเลือกตั้งล่วงหน้าได้ วันเลือกตั้งดังกล่าวจึงไม่ใช่ความหมาย
ของวันเลือกตั้งตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่กล่าวไว้ข้างต้น

๒. ผลการสัมมนา

ที่ประชุมลงมติเกี่ยวกับการลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งทั้งในและนอกราชอาณาจักร
สรุปว่าแม้การเลือกตั้งล่วงหน้าจะขัดต่อกฎหมายดังกล่าวก็ตาม แต่เห็นว่ายังมีความจำเป็นที่คงให้
มีการเลือกตั้งล่วงหน้าอยู่ทั้งในประเทศและนอกราชอาณาจักร เพราะรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ บัญญัติให้
การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ โดยมีข้อเสนอแนะว่าควรปรับปรุงระเบียบและวิธีการเพื่อลดค่าใช้จ่าย โดยให้มี
การลงคะแนนทางไปรษณีย์แทนการจัดให้มีหน่วยเลือกตั้ง ตามมาตรา ๘๔ ของพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ ๓)

ข้อสรุปของคณะอนุกรรมการ

คณะอนุกรรมการมีมติเห็นด้วยในส่วน of ข้อกฎหมายว่าการเลือกตั้งล่วงหน้า
น่าจะขัดกับกฎหมายรัฐธรรมนูญและมีมติเกี่ยวกับการเลือกตั้งล่วงหน้า คือ ในประเทศการเลือกตั้ง
ล่วงหน้าไม่ควรมี ยกเว้นกรณีที่จะอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ปฏิบัติราชการนอกพื้นที่ ตามที่กำหนดไว้
ในมาตรา ๘๔ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓)

ข้อเสนอแนะของคณะอนุกรรมการ

๑. การเลือกตั้งล่วงหน้าในประเทศ ให้นำกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาบังคับใช้เสมือนเป็นวันที่ได้มีการเลือกตั้งจริง เช่น การห้ามรับขนส่งคนไปลงคะแนน การห้ามจัดงานเลี้ยงสุรา หรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นต้น

ให้แก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับข้อเสนอดังกล่าว โดยบัญญัติให้ชัดเจนเกี่ยวกับการเลือกตั้งล่วงหน้าไว้ โดยให้ประกาศในราชกฤษฎีกา ให้มีการลงคะแนนได้ แต่ไม่ต้องมีการนับคะแนน

๒. การเลือกตั้งล่วงหน้านอกราชอาณาจักรให้ทำได้ แต่ให้หาแนวทางมาตรการ เพื่อให้การเลือกตั้งมีค่าใช้จ่ายไม่สูง และไม่เป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณมาก โดยกำหนดให้มีการลงคะแนนทางไปรษณีย์เฉพาะบุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ห่างไกลสถานทูต ส่วนบุคคลที่มีภูมิลำเนาใกล้เคียง ให้มาลงคะแนนด้วยตนเองที่สถานทูตนั้น ๆ และให้สิทธิเฉพาะบุคคลที่เสียภาษีให้แก่ประเทศไทย เป็นผู้ได้ใช้สิทธิในการเลือกตั้ง โดยจัดวิธีการลงคะแนนทางไปรษณีย์และอินเทอร์เน็ตตามความเหมาะสม

๓. หากจะให้มีการเลือกตั้งล่วงหน้า ควรแก้ไขกฎหมายให้ถูกต้อง เช่น แก้ไขกฎหมายรัฐธรรมนูญให้มีการประกาศในพระราชกฤษฎีกากำหนดวันที่จะเลือกตั้งล่วงหน้าไว้ และแก้ไขกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องให้มีความสอดคล้องกันด้วย

กลุ่มที่ ๔ ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการของคณะกรรมการการเลือกตั้ง สรุปผลการสัมมนาของกลุ่มที่ ๔

๑. แก้ไขให้มีประสิทธิภาพในการจัดการเลือกตั้งเฉพาะท้องถิ่น พิจารณาจากปัจจัยการบริหารจัดการหลาย ๆ ด้าน อาทิ

ด้านบุคลากร ควรปรับปรุงวิธีการสรรหาและจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่เพื่อให้มีความรู้
อย่างแท้จริง

ด้านการเงิน ควรเพิ่มค่าตอบแทนแก่กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง จาก ๒๕๐ บาท เป็น ๔๐๐ บาท รวมตลอดจนควรปรับปรุงระเบียบให้ผู้ที่เป็นกรรมการสำรองได้รับเงินด้วย

ด้านวัสดุอุปกรณ์ ควรปรับปรุงให้มีเครื่องมือที่ทันสมัย

ด้านการประชาสัมพันธ์ ควรแก้ไขขนาดของตัวอักษรให้มีขนาดใหญ่และให้เห็น
อย่างเด่นชัด

ด้านการจัดการ ควรแก้ไขปรับปรุงระเบียบและให้มีการประชาสัมพันธ์อย่าง
ต่อเนื่อง

๒. คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ยังคงมีอำนาจกำกับดูแลการเลือกตั้งท้องถิ่นเช่นเดิม สำหรับหน่วยงานปฏิบัติควรมอบหมายให้หน่วยงานท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นผู้ปฏิบัติโดยตรง เช่น เทศบาล เป็นต้น

๓. การปฏิบัติควรปรับปรุงคำสั่ง ระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมายที่เกี่ยวข้องของ คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กลาง) และคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ประจำจังหวัด)

ข้อสรุปของคณะอนุกรรมการ

คณะอนุกรรมการเห็นด้วยกับผลสรุปการสัมมนากลุ่มที่ ๔

ข้อเสนอแนะของคณะอนุกรรมการ

๑. การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งกลาง (มีอำนาจหน้าที่เช่นเดิม)

๒. การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นให้ คณะกรรมการการเลือกตั้งควรมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้ง และคณะกรรมการการเลือกตั้ง กลางมีหน้าที่ในการควบคุมและกำกับดูแลให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม โดยให้แก่กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๑๔๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการ แล้วให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ประกาศรับรองผลเองภายใน ๓๐ วัน

๓. ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจในการเพิกถอนสิทธิ์การเลือกตั้งตามข้อเสนอของกลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒

.....

ส 02358

สว สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
10 สำนักกรรมการ 2.
7.3 รายงานของคณะกรรมการ
342 การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน
2548 วุฒิสภา พิจารณาศึกษารัฐธรรมนูญ
และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ
ที่มีผลกระทบต่อ การเลือกตั้งและ
การบริหารราชการแผ่นดิน.

